

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru Monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere diamond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 9 Octombrie, 1896.

În zilele aceste s'au prezentat și miniștrii în cercurile lor electorale, au dat seamă despre lucrările parlamentului disolvat, și și-au dezvoltat programul sesiunii viitoare.

Pe noi ne interesează vorbirea ministrului de culte și instrucțiune publică, căci în resortul acestuia cad lucrurile, cari ating viața noastră bisericească-scolară.

Scim, că în ministeriul de culte de mult se lucră la regularea congruei, cu care e legată dotațiunea clerului greco-catolic.

Scim, că în ministeriul de culte e conceput planul de a subvenționa bisericile, respective de a se dota dela stat fiecarele tuturor bisericilor.

Spre scopul acesta s'a cerut dela biserici conscrierea dotațiunei actuale, și deja în bugetul anului viitoriu s'a luat o sumă mai mare pentru dotațiunea clerului.

Scim și aceea, ce de altcun de ani de zile s'a accentuat și în parlament, că se intenționează modificarea actualei legi de instrucțiune, și de mult se preținde, ca statul să ia în mâinile sale instrucțiunea, și să o magiarizeze pe totă linia. Propuneri speciale și radicale s'a trimis în ministeriu din partea congresului traduct, care s'a ținut în véra anulului evanghelic din Sibiu de a merge cu demonstrațiune la ministru contra curentului sprijinit cu o așa necrutare din partea dascălilor magiari.

Vedem cum se manifestă lucrurile în practică atât pe terenul bisericesc, cât și pe cel secolariu și inspirația vine tot din cercurile guvernamentale.

Este dóră firesc lucru să fim cu atențiune la cele ce vorbesc miniștrii de culte către alegătorii sei, și prin această cătră țeră, și cunoscând firea lăudărosă a domnului ministru, din capul locului am putut sci, că el va spune și ce a făcut și ce voește să facă.

În vorbirea către alegătorii sei ministrul nostru de culte vorbește pe

larg despre cestiunea congruei. În afacerea această s'au făcut propuneri Maieștăței Sale Monarhului și au urmat o serie de dispozițiuni.

Nu cunoscem mai de aproape cuprinsul acelor măsuri, căci ele nu se indică. Un lucru ni se spune, anume s'au conscris venitele prelaților și ale preoției atât în biserică rom.-cath., cât și în cea greco-catolică, și materialul adunat este acum în primul stadiu al esaminării. E dată deci baza de a se regula congrua, și cu ea se va regula și patronatul, venitele școlare și parohiale în biserică greco-catolică.

Ministrul de culte descopere planul său și față cu celelalte biserici. Statul deodată cu clerul romano-și greco catolic a cugetat și la preoția celorlalte biserici.

Preoțiile trebuie să i-se asigureze o dotațiune corespunzătoare. În privința această în ministeriul de culte s'a și lucrat un proiect, și acest proiect în cele esențiale are deja aprobarea consiliului ministerial.

Nu peste mult se va publica proiectul din cestiune, ca lumea să-l cunoască, și să-l poată aprea din toate punctele de vedere. Un lucru a anticipat domnul ministru, să se scie încă de acum.

Asupra acestuia se poate încinge încă acum discuțiunea. Reforma se va face succesiv în decurs de 10 ani. Preste trei ani fie-care preot, care a absolvat o teologie superioară va avea o dotațiune de cel puțin 600 fl., care în decurs de 10 ani se va urca la suma de 800 fl. Dotațiunea se va da pe lângă respectarea autonomiei bisericilor, se vor face însă în lege dispozițiuni spre a se crea statului garanțiile cuviincioase.

Nu vor fi dotați dela stat preoții, cari vor greși contra statului magiar, și contra moralității, și în cazul, că li s'ar fi dat dotațiunea contemplată, vor perde dreptul de dotațiune.

O cestiune cardinală mai atinge domnul ministru în vorbirea sa, asupra căreia se pronunță numai în ge-

neralități. Cestiunea această este cestiunea clerului.

În sesiunea trecută s'a slevat o idee vechiă, care însă n'a adormit și e bine ținută în evidență, cestiunea de a se crea academie teologică în capitala țerei pentru bisericile gr.-orientale.

Ministrul de culte își lăgă vorbirea de slevarea acestei cestiuni, marcheză trebuința și necesitatea de a se da clerului o cultură superioară. Paralel cu această — cu o facultate teologică centrală, va seminaricic nivelul instrucțiunei în treburile dieceselor, aducându-se în consonanță cu recerințele timpului atât planurile școlare cât și ordinea învățământului.

Conceptele aceste atâ sunt de generale și de vagi, încât va trebui să cunoscăm bine amănuntele, ca să putem străbate în planurile ministrului.

Atâta din cuvântarea ministrului pentru informațiunea publicului nostru.

Din toate aceste un lucru este clar pentru noi.

În ministeriul de culte s'a croit de mult un plan mare, bine întocmit, la a cărui parțială executare se lucra cu multă bărbăție și cu mare încordare.

În acest plan mare e luată întrégă viața bisericilor, atât în cele ale școlii, cât și în cele sociale ale ei.

Scopul e clar: unificarea statului în o limbă, în o gândire și în o manifestare a vieții.

Cu școlile suntem binișor ferecați, ele cu un picior stau deja în grôpa săpată.

E rëndul bisericilor.

Dotațiunea contemplată va fi prima probă în privința patriotismului după măsura de aji.

Vom fi deci cu ochii în patru!

Deputați liberali anatemisati. Foile sârbesci aduc scirea, că sinodul episcopesc din Carloveț a pus sub anatema pe deputații de naționalitate sârbă ai dietei magiare: Br. Fedor Nicolici, Petru Lupa, Ioan Staievi, Vasiliu Popoviciu, Ioan Ivanovici, Milan Zaca și Stefan Iovanovici, pentru-că au votat pentru căsătoria civilă, și provocă pe toți dreptredincioșii sârbi

să nu voteze pentru reelegerea lor. Se înțelege foile patriotice condamnă această ținută a sinodului episcopesc din Carloveț.

Un apel către poporul magiar. Partidul dela guvern, așa numitul partidul liberal a lansat un apel către poporul magiar, unic în felul său. O așa monstruositate din toate punctele de vedere, rar și se dă să vezi. Apelul are forma unui placat imens. La prima privire cugeti că e vr'un anunț despre sosirea vr'unui circ s'au a vr'un potoraime. E scris cu litere roșii, carmin! tot câte de un cot de mari. Întreg apelul — ținut de altcun într'un ton de tot copilăros — este o aglomerație de laude la adresa partidului liberal și o ponegrire scandalosă la adresa partidelor opoziționale. Etă câteva specimene: „Partidul liberal a dus astfel legi și acum în urmă, cari promovează bunăstarea poporului”. Apoi specifică acele legi de o rară bunătate, așa: despre scăparea de filoxeră a viilor, despre promovarea economiei de vite etc. „A regulat Dunărea și Tisa, ca să nu se enundeze pământurile... Câte stele pe cer, cu câte lucruri și-a bătut capul guvernului. Tată cugetele i-au umblat într'aceea, ca să se ajute vouă. Cum lucrați voi în sôre, în vânt și ploie, așa a lucrat guvernul și partidul său în parlament. Dar opoziția l'a lăsat, ea a făcut numai scandal, s'a obraznicit etc. Dacă n'a putut face guvernul și mai mult pentru voi, vina e a opoziției”.

„Ce vă trebuie vouă, pace ori războiu?” „Politica partidului guvernamental e pacea. Pacea religioasă, pacea socială, pacea economică, pacea dreptului public!”

„Politica opoziției e războiul!”

Apoi începe cu terorizarea: Nu votați cu opoziția, că se supără bunul nostru rege.

„Acea o merită acest bun și mare rege al nostru, să-i întristați inima?”

Apoi urmăzează o litanie de ponegriri, defaimări.

„Nu votați cu partidul popular, acela e partidul poporului și al domnilor, cari țin cu muscalul. Politica lor dă îndărăt ca racul. Ea vrea să aducă îndărăt timpul iobăgiei, când plătiți robotă, dejmă și decimă popiască. Vreți voi să fiți țărași iobagi?”

„Nu votați cu partidul lui Ugron, el e amic al socialștilor sângeroși, și lăgă prietinie

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

Și când pre noi acé nădejde ne ține, cum, că cu privilegiul apropiat de dezvăluiri a sôrtei tôtei Europe, pentru binele de obște, carele de cătră a nostru a să despărți nu se poate, acé luare aminte, despre care așezarea Țerilor noastre, și cu celelalte Puteri avuta însoțire stau bine, o vom ține, cu atâta mai de lipse ne este, ca cu a ostășeștilor Puteri înmulțire, întru acelui sfârșit măsurată stare se ne așezăm.

În vremile cele mai anumite, și mai grele, a Impărăției noastre Supușii noștrii, avuta către noi dragoste, și spre binele de obște silință cu cât cu mai multe Pilde au arătat, cu atâta mai vârtos ne am puté întru aceea nădăjdui, că cu cea mai anumită Stare, adecă întru aceea, care afară de ajungerea a de mult doritei și lipsitôrei odihnă, cu aceștia bla goslovite urmări de împreună, și viitorul Stat l'a hotărî; la gătirea și cu alor sale spre acest sfârșit jertfire Supușilor noștrii se ținem samă.

Totuș Părințesca a noastră grijă spre împlinirea acelor din afară de rënd următore lipsă ca o slujie

tóre uneltă, la a unuia ca acela modru aflare au pășit carele afară de aceea, ca dela Supușii noștrii ôreși care oblu curgătore jertfă ar pofti, care Starea cea bună a Contribuensilor, și cele mai de lipsă părți a sârguinții le-ar împedeca, mai vârtos întru arătata cătră noi a Némurilor nouă supusă, nădejde sau întemeiat.

Fiind că noi de hotărîrea aceea a noastră ne ținem, ca hotărîta prin Patenșul din 20 alui Februarie a anului 1811. Eșit, și tuturoa de știre făcută a în schimbătorelor Țidule sumă, nici odată, și nici cu un prilej să nu o înmulțim, întru aceea ne am hotărît, ca prin calea a zeatru o mai anumită parte a viitorilor Statului așezate înaintea Primiri (în Anticipationis via) un anumit, și îndată spre sfârșit întorcătoriu Funduș să ridicăm, această nouă ținundune, ca scăderea a obicinuitelor venituri cu altele și aceea întru asemenea măsură, și la acel sfârșit alcătuitore unelte după stările împrejur a vremilor să le plinim. Pentru aceea hotărîm și rënduim.

§. 1.

Spre alcătuirea acestui înainte primitoriu Funduș am hotărît pe tot anul 3,750,000 de florinți, cari del începutul anului 1814 supt curgerea a 12 ani, dintru a Țerilor noastre Nemțești, Bohemii, și Galiții după Funduri aruncatelor Țeri venituri pe fiește care an se vor alege.

§. 2.
Fiind că în schimbătore și ștergătore Deputație aceuia sfârșit, spre care s'au fost hotărît, până acum de săvârșit au răspuns, cât și îndestularea noastră, și a obștii încredere au dobândit-o; chivernisirea a Fundușului, din făcuta supt §. 1 hotărîm, următoriu aceștii Deputație singură, o încredințăm.

§. 3.

Spre acest sfârșit, din anumita în lăuntru viitoare Dare hotărîtă pe an de 3,750,000 de florinți sumă, la unita laolaltă în schimbătore și ștergătore Deputație trebuie să se de în lăuntru, prin care această, supt curgerea a mai sus hotărîților 12 ani, la 45 de Milioane de florinți va crește.

§. 4.

Dară ca acestea a Fundușului împliniri (adauri) după a lipsii măsură, spre punerea acelor din afară de rënd chieluete îndată să se potă întorce unita laolaltă schimbătorei, și ștergătorei Deputații am încredințat ca 45 de Milioane de florinți făcătore înaintea primitore Țidule să gătască, și spre porunea a sfatului nostru Finanțalicesc gata să le țină.

§. 5.

Formele acestor înainte primitore Țidule după acelor deschilinitore împărțire, prin alt osebit Patenș se vor da afară.

(Va urma).

cu valachul, sârbul și slovacul. Pe Ugron l-au dat afară de pretutindeni magiarii, numai între sârbi mai are primire, vedeți, într-âtăta a decăzut omul acesta.”

„Nu votați nici cu partidul național, că-i de o pănură cu Zichy.”

„Partidele opoziționale nu ne spun de ce aveți voi lipsă, măcar de v'ar aduce lipsele înaintea guvernului, noi am face totul.”

„Dacă ar sci guvernul de ce aveți lipsă bucuros ar face tot pentru voi. Dar necazul e că nu scie, opoziționalii n'au grija v'astră.”

„Popor magiar! Un D-șeu, o onoare, o viață, și un vot ai! Dă-ne nouă votul acesta, căci guvernul și partidul liberal este prietinel tău și termină: Trăiască poporul, trăiască patria!”

Nu scii să riți de ei, s'au s'e-ți fie milă de truda lor, cu care vreau să se mențină la putere.

Italia repășește din tripla alianță. Ministeriile de externe din Viena și Berlin au scire pozitivă, că Italia încă în decursul acestui an va repăși din tripla alianță. Să dăce, că regele Umberto cu mâna sa proprie a scris epistole împăratului austriac Francisc Iosif I și celui german, că motive politice interne și externe îl silesc a face pasul acesta.

Urcarea cuotei. „Neues Wiener Tagblatt” în numărul său din 16 al. c. se ocupă cu chestia cuotei și constată, că membrii guvernului magiar și politiciii din jurul lor în vorbirile ținute zilele ultime fără excepție se fereau de a se pronunța categoric despre chestia cuotei, ăr aceea încă n'a accentuat-o nimeni, că nu va contribui la urcarea cuotei. De o parte din acesta, de altă parte din alte informații deduce numitul diar, că comisia pentru cuotă a noului guvern va face concesii în favorul Austriei, și în chipul acesta lui Bánffy i-va reuși urcarea moderată a cuotei.

Absolutismul parlamentar magiar în lumină prusiană. La banchetul aranjat de berlinezi în onorea membrilor din reuniunea de industrie magiară am făcut cunoștință cu un distins bărbat de stat din Prusia, despre care se dăce, că stă în mare favor la împăratul Wilhelm al II-lea.

Vorbiam despre Ungaria; vederile bărbatului de stat din Prusia, despre referințele ungare sunt de interes și din motivul, că el în enunțările lui a dat expresiune vederilor cercurilor germane hotărâte. În decursul convorbirei nu odată a accentuat, că și Wilhelm II are tot păreriile lui în ce privește relațiunile ungare.

„Noi aici în străinătate — dăce prusianul — nu cunoscem în detalii afacerile interne magiare, și pentru ca se ne putem face despre acele o idee adevărată, numai din acel punct de vedere putem judeca ce-

stiunile magiare, că ore stările ungare în mare și peste tot sunt ele favorabile sau stricăcioșe pentru consolidarea de putere mare a monarhiei austro-ungare, respective pentru conservarea ei în viitor. Pe noi germânii cari suntem avisați și pe viitor la o strinsă alianță cu Austro-Ungaria mai pe sus de toate ne interesează faptul, că ore referințele magiare nu se desvîltă în așa o direcțiune, care se micșoreze vađa monarhiei înaintea puterilor europene, sau eventual s'e-i paralizeze acțiunea în afară.

Din punctul acesta de vedere pornind două lucruri au atras asupra lor atențiunea politicianilor germâni, și amândouă atât nouă (diplomaților) cât și însuși împăratului ne dau motiv de seriose îngrijiri.

Din faptele petrecute în Ungaria ori cine s'a putut convinge despre aceea, că partida liberală, ce domnește în parlamentul magiar, eșerciează absolutism parlamentar, fiindcă aduce legi de acelea, cari sunt în contradicție cu simțul religios al majorității poporilor locuitori în țără și apasă libertatea conștiinței lor. Crearea astor fel de legi numai atunci e posibilă, când partida dela putere eșerciează absolutism parlamentar de-orece între împregiurări parlamentare normale majoritatea se ferește a provoca popoarele locuitori la opoziție și tocmai de aceea începutul la legi mai delicate și tăietore în interes îl fac prin compromise. Guvernul magiar însă contrar acestei regule în numele libertății a turburat liniștea internă a Ungariei și a adus, așa dăcend într-o poziție critică coróna, care la început a hesitat a sancționa legile cele nouă.

Cumcă libertatea nu stă nici într-o legătură cu căsătoria civilă obligătoare și cu neconfesionalitatea, asta e lucru de sine înțeles: asta a fost numai un pretext, ca sub masca liberalismului guvernul la nouele alegeri pe cale volnică s'e-și asigure o mare majoritate și cu foc și fer s'e persecute partida opozițională guvernătoare, care a primit pactul din 1867.

La partida magiară liberală prima întrebare este, puterea volnică, ori ce altă considerațiune se perde. Partida aceasta la cas de obvenirea unor mari întâmplări nu se interesează de viitorul monarhiei bătâne, nici de siguranța poziției de mare putere a Austriei și a Ungariei. Acesta urmăze de sine din faptul acela, că partida liberală totdeuna pactează cu partida kossuthistă de câte ori numai i-și vede poziția în parlament amenințată.

Partidul lui Kossuth cere uniunea personală, adică descompunerea alianței din 1867; adică uniunii personale deja formă a treia parte din parlament; partida liberală magiară nu se genază a pacta cu inimiții monarhiei, ai guguli și ai întări intensiv; așa de exemplu la cazul unui rebel se pôte întâmpla, că se institue un minister coalitional și dacă armelor noastre la început nu le-ar suride norocul puternica stângă extremă întemează uniunea personală.

Cu acesta însă monarhia Austro-Ungară, ca putere mare nu pôte exista, fiindcă alianța strinsă alor două state mijlocii (Austro-Ungaria) nu formă putere mare, cu toate că Bavaria și Hannovera în timpul acela sub un domnitor puteau figura, ca putere mare.

Mai de mult un conducător al stângei extreme, repausatul Irányi a mărturisit-o această pe față și a recunoscut-o.

Impăratul Wilhelm, precum și diplomația are cauză de a fi îngrijită, când ved monarhia prin absolutismul magiar și prin pactarea guvernului cu partida lui Kossuth pornită pe o cale, care periclităzează pe viitor poziția monarhiei de mare putere și despoe pe aliatul natural a Germaniei de autoritatea sa în concertul puterilor europene.

Declarația această a bărbatului de stat din Prusia n'au putut rămânea fără răspuns, deci i-am replicat următoarele:

Exceleția V'astră aveți totă dreptatea, când susțineți, că partida liberală eșerciează absolutism parlamentar în Ungaria, și ca se se mai țină la putere se aliăzează cu partida lui Kossuth, adică cu dușmanii poziției de mare putere a monarhiei.

Nu este însă motiv de îngrijiri pentru viitorul monarhiei deorece această partidă liberală coruptă și arbitrară își numără zilele din urmă.

Bánffy va aduna cu bani și cu forța o mare majoritate pe sēma partidei liberele; pôte și mai mare ca mai nainte.

Dar cu cât va fi mai mare majoritatea, cu atât mai curând se va întâmpla descompunerea partidei liberele. După ce partida această va vota urcarea cuotei atât de mare va fi nemulțămirea opiniei publice în contra lor, încât elementele mai cinștite nu vor pôte suporta îndelung această presiune, ci vor eși din partid și atunci apoi se va duce în îndeplinire organizarea noului partid.

Coróna după sēvērșirea pactului economic va sprigini organizarea noului partid; noua majoritate, pe care o va aduna Bánffy pe sēma partidului liberal, va fi o casă construită din cărți de joc, care la primul semn al corōnei se va dărîma.

Acesta mă îmbucură, — dăce bărbatul de stat din Prusia — și sperez, că profetia D-Tale se va și împlini.

Astfel relatează corespondentul din Berlin a diariului „Alkotmány”.

Petiția metropolitului la rege, prezentată în audiența avută de dl Dr. Nențescu, fost decan al facultății de teologie, din partea I. P. S. S. metropolitului primat Ghenadie.

(Urmare.)

Sire,

Nu mi-am îndreptat privirile, până astăzi, la nici un fel de autoritate lumescă sau bisericăscă, după cum a făcut necanonică locotenentă, care eșind cu totul din căderile

sale și din sfera bunei cuviințe bisericăscă, m'a defăimat cătră biserica țerei și chiar și cătră bisericile afară din țără.

Scrisoarea enciclică a locotenentei prin care m'ă denegrăze la toate bisericile ortodoxe ce sunt afară din țără, este o abatere dela obiceiurile și datinele bisericăscă, precum și dela legile țării; locotenenta nu era în cădere să facă un asemenea act, ci numai metropolitul care ar fi venit în scaun. El singur numai având și demnitatea de președinte al Stului Sinod pôte și era în cădere să notifice împregiurările prin care a fost suit pe tronul de metropolit primat.

Acestă grea abatere dela datorile bisericăscă, cum și chipul cum a fost alcătuită acea scrisoarea enciclică, îmi dă dreptul să mă plâng numai având și demnitatea de metropolit național împotriva necanonice judecări și silnicii ce mi s'au făcut de întrunirea în Sinod a pirișilor mei, întrunire, care nu se pôte cualifica.

Față de toate aceste nedreptăți făcute mie, am pus împotriva răbdarea care nu m'a părăsit în greaua încercare la care sunt supus și am așteptat în pace și liniște întorcerea Majestății V'ostre, ca singuri Voi, înțeleptul rege, să V'ă aruncați privirea luminosă asupra mea, luând în puternica și binefăcătore V'astră mână nevinovăția mea, și să sfărâmați cu drēpta V'astră judecată nedreptatea ce mi s'a făcut și care bate prea departe.

Glorioasă V'astră domnie de peste trei-deci de ani trebe ferită de această neșră pată, eșită din fărădelege.

În mâna Majestății V'ostre a pus D-șeu dreptatea care înăbușește grozăvia dela cel rău, și v'raja pusă asupra mea din partea vrășmașilor și a răuvoitorilor mei.

Sire,

Nu m'am tânguit nimic până astăzi la nici o instanță judecătorească ori-care ar fi ea, ci mă îndreptez numai cătră înțelepciunea Majestății V'ostre, și cer potrivit cu regula, datina și obiceiul bisericei să mi-se facă dreptate.

Îndrăsnēta și urita judecată, rostită cu precugetare asupra-mi și fără precedent în istoria bisericei noastre, trebe lovită cu tărie de a Majestății V'ostre puternică mână ca cu chipul acesta să fie înfrânate între frații episcopi și arhieriei patimile și urile care în timpul din urmă bântue cu răutate biserica. Astfel lipsa de pace în biserica noastră și turburarea credincioșilor ei crescând vor nemulțumi și vor amări pe Majestatea V'astră după o glorioasă domnie de atată timp.

Sunt pe deplin încredințat, Sire, că înțelepciunea V'astră încercată și totdeuna aflată bine lămurită va aduce lucrurile la calea lor drēptă și adevărată.

Majestatea V'astră binevoind își va aduce aminte de credincioșia mea și de devotamentul meu nesecat încă de când ați călcat pe pământul României, și tainicile mele lacrimi numai Dumneșeu le scie cu cătră căldură s'a vērșat pentru Majestatea V'astră și pentru binele bisericei și al țării.

Cuibul de rândunică

de **Emile Richebourg.**

Pe când eram încă băiat — sunt două-deci de ani de atunci — de multe ori mă opriam înaintea casei domnului Blériot.

Sedeam acolo câte-un pătrar de oră, câte odată și mai mult, pe lavița cea mare de piatră și cu interes nedescrisibil priveam rândunicele, cari se trudeau cu ridicarea cuibului lor. Le urmăream cu privirea în sborul lor pe stradă, cu ciocul lor mititel umplut de tină cum se re'ntorc repede la edificiul lor.

* * *

Domnul Blériot era cunoscut ca milionar, dar în acelaș timp și ca omul cel mai nemilos, nesimțitor și șgărcit.

Avea un singur copil, care umbla în gimnasiu, și pe care îl aștepta un viitor splendid. Blériot aștepta cu nerăbdare ziua aceea mare, în care diploma academică îi va aduce un nou renume.

Dōmna Blériot era o femeie mică, îndesată, era dintr-o femeie, cari sunt incapabile de a-și da opinia asupra vr'unii lucruri

cât de nefinsemnat și sunt sclavele bărbatilor lor în totă puterea cuvântului.

* * *

Intr-o zi i-a venit în minte domnului Blériot, că are s'e-și repareze streșina și co-perișul casei. A și trimis degrabă după zidari.

— Aruncați jos și comedile acelea, — dăce, arătând spre cuibul rândunicele.

— În chipul acesta cel puțin voi scăpa și de bidigăniile aceste murdare, — adause satisfăcut.

Din norocire era pela sfērșitul lui August; puși de rândunică au sburat și ei din cuib, care stetea acum gol. Și acele câteva rândunice cari mereu se re'ntorceau la cuibul lor, își puteau petrece puținele nopți pe nukul din apropiere.

Când m'am re'ntors dela scōlă ărăși pe acolo am vėdut zidarii lucrând pe scările lungi, și cuiburile sfărmate dăcend le temelia părășilor. Vēntul a măturat fulgii, și lutul l'a împrăștiat. Mi s'au umplut ochii de lacrimi. Cuiburile aceste mititele erau cea mai mare bucurie a mea, acum și acesta mi-au răpit-o.

Dar în înălțime apărău un cārd de rândunică: Atât de fericite păreau ele astfel, încât îndată m'am mângâiat.

Cu toate aceste câteva zile domnul Blériot îmi era nesuferibil.

În anul următor ărăși s'au re'ntors rândunicele. Dar cuibul lor ridicat cu atată trudă nu l'au găsit la locul sēu; ele păreau atât de amărâte. Am aflat apoi în curând, că în apropierea casei nepretinose și-au ridicat locuința nouă. Dar peste câteva zile, spre marea mea surprindere, sub streșina drumului Blériot munceau două rândunice la un nou cuib. Și aceste două mici creațiuni se purtau foarte curagios. Pôte nici de veste nu i-au auzit lui Blériot, și acum pentru prima dată s'au abătut în strada această. Destal că nu lucrău înțeleptesce și le aș fi strigat bucuros:

— Grijiți! Ați face mult mai cuminte, decât v'ați căuta alt loc.

Domnul Blériot, deși avea buni ochi, nu băgă de sēmă animalele; numai mai târziu a dat peste cuib, când mitetele și-au tradat prezența prin piscuitul lor, strigând necontentit: tiuit, tiuit, tiuit!.... Blériot s'a nēcăjit grōznice, și s'a dus repede după o prăjină în cămară.

— Ce v'reai cu ea? întrebă nevastă sa.

— Vei vedē îndată!

Dōmna Blériot a băgat de sēmă intenția bărbatului sēu, și a cuprins-o frica, căci ea credea în superstiția, că rândunicele aduc fericire la casă și în familie.

— Ah, te rog, nu strica cuibul.

În momentul acesta trecu o țerancă bătrână pe dinaintea casei.

— Dōmna are drept, domnule Blériot — grăi apăsât țeranca — ar fi păcat mare, și-ți va parea rău, de-l vei strica.

Blériot nēcăjit se răstă asupra ei.

— Veți-ți de drum, nebună, și spune-i altuia sfaturile tale prōste!

— Bagă de sēmă domnule Blériot, rândunicele aduc fericire.

— Acum chiar destul 'ți-ai bătut gura. Jos cu cuibul acela!

— Dragă! — strigă dōmna Blériot — nu ne aduce nefericirea pe cap!

Și sērmana femeie era cât pe-acī să cadă de frică.

— Dōr' nu-ți fac nici o stricăciune pāsruicele acestea, sērmanele. Și atât de draguț gālgaie!

— Ah! nu pot suferi ciripitul pāsērilor — strigă dur domnul casei.

— Îmi conturbă somnul! — și cu asta pālă cuibul cu atată crușime, încât acela s'a prăbușit la pământ tot bucățele, omorind cinci pui cu mama lor cu tot, care în momentul acela era la ei.

Când a vėdut dōmna Blériot cele șase cadavre la pământ, a țipat îngrozită și plângend a rupt-o la fugă în casă.

Dacă în vre-un moment voi fi fost neplăcut înaintea Majestății Văstre, totuși nu meritam ca să fiu denigrat și judecat cu atâta nețărmară vrășmașie de către frații mei. Dacă privirea Majestății Văstre nu s'ar fi întors dela mine, du-pă cum dușmanii mei au răspândit șovonul, vrășmașii mei n'ar fi putut nimic; căci sprijinit de dragostea de care mă bucuram înaintea Majestății Văstre, dușmanii mei aprinși unui de răsbunare, ér alții setoși de scaune de metropolie și de episcopie, n'ar fi îndrăsnit să mă facă jertfă patimilor lor.

Sire,

Sănta noastră biserică învață, că mai bine ȋar fi fost lui Irod să calce jurământul său nechibzuit decât să taie capul lui Ioan Botezătorul. Majestatea Voastră ținând dreptul adevărului, cumpăna dreptății, este în drept să ȋică celor împotriva mea sfătuiți, că plăcut este lui Dumnezeu ca ei să nu fie robiți de patimi, ci să se îndrepteze, gonind din sufletele lor ura din care naște vrajbă, prigonire și umilire pentru biserică.

Rog smerit pe Majestatea Voastră să binevoască a nu îngădui să stea asupra mi nedreptatea strigătoare cu care m'au lovit vrășmașii mei, și acesta pentru binele și pacea bisericii noastre, și scăparea lor din lațul fără de lege în care s'au prins, după-cum mărturisese ori ce minte neturburată de patimi.

Sire,

Mă îndreptez către Ȋnalta judecată și ȋnțelepciunea Maiestății Văstre și cer smerit ca să mi-se facă dreptate.

Când nici la Majestatea Voastră nu va pute pătrunde glasul slab al rugămintei mele, voi alergera cu lacrimi și rugăciuni la Dreptul judecătoriu, în care am deplina și nestrămuită credință, că voi afla sprigin pentru nevinovăția mea; voi găsi fără îndoială limanul de scăpare pe care îl doresc inima mea și fl caută sufletul meu. Totuși voi rămănea pururea credinciosul Majestății Văstre, de-óre-ce ca arhieru, ca episcop al Argeșului și ca metropolit primat am stat sub scutul Majestății Văstre, și chiar ȋn nedrepta stare de aȋi în care m'au adus pismașii și vrășmașii mei, tot la Majestatea Voastră mă îndreptez cu ȋncrederea nestrămuită, că dreptate mi se va face.

(Va urma.)

Noutăți.

Deficitul expoziției din Berlin.

După cum se depeșeză din Berlin deficitul expoziției ȋn total se urcă la considerabila sumă de 1,200,000 mărci

Ȋn tot momentul suntem gata pentru a ȋnregistra și deficitul expoziției millenare, căci conșinși suntem, că rostirea acelu deficit e numai cestic de timp. Dacă nu aȋi, apoi m ne la tot casul.

* * *

Judecați la mórte. Cinci armeni creștini, cari cu ocașunea ultimelor m ce

Domnul casei ȋns  morn i liniștit: Așale-a trebuit, dacă vor veni altele, tot așavor păți.

* * *

Puțin după aceea, feciorul lui Blériot, după depunerea cu succes a examenului filosofic s'a reȋntors la părinți.

Fața domnului Blériot str lucua de fericire, și astfel medita:

Feciorul meu ȋmi va aduce glorie, aȋi-m ne, va av  o astfel de poziție ȋn societate, ȋnc t t t  lumea va pomeni numele Blériot.

Și-ȋi ved  deja feciorul ȋn fotoliul de deputat și ministru....

Ȋntr-o ȋi din August domnul Blériot ședea pe laviță dinaintea casei, la aer curat. Deodată d r  pe o creng  din nuc o r ndunea singuratică cum ȋl privea trist. Capul ȋi-l ȋin  plecat, aripile-ȋ-at rnau,  r trupul ȋi sgriburea. Ochii ei mititei, negri, ca doi diamanți sticleau ȋn inima lui Blériot.

Numai o pasere mititică a fost aceea, și Blériot cel cu autoritate mare totuși s'a ȋnșp im ntat de privirea ei și de-odată ȋ-a deșteptat o neliniște internă.

Și mai mult s'a turburat, când deodată ȋ-s'a n lucit, ca și când ȋ ar striga cineva ȋn ureche:

— R ndunicile aduc fericire!

luri din Constantinopol au fost prinși cu bombe, ȋn ȋilele aceste au fost os ndiți la mórte.

* * *

Proces pentru calumnie. Pe Marți, ȋnainte de amiază era fixată pertractarea finală ȋn procesul de calumnie ȋntentat de Dnul protopresbiter Nicolau Maneguȋiu, ȋn contra preotului Ioan Runcan și ȋn contra lui Tit Liviu Albini, ca proprietar,  r Ioan Ciontea ca redactor a ȋiarului „Tribuna”, ȋn care apăruse articolul calumniator. Dintre cei acușati Ciontea nu s'a prezentat, Runcan a călătorit ȋn România,  r Albini a cerut am narea pertract rei. Juriului nu i-a rămas alta, dec t să se fixeze un alt termen de pertractare.

* * *

Arp d pe T mpa Brașovului. Duminecă ȋn 18 a. l. c. a fost desvălirea monumentului millenar de pe T mp , a bieuului Arp d, care după cum știm a trecut p n  a ajuns pe v rfu T mp i cu trei m ile ciung riri. Guvernul a fost reprezentat prin ministrul de interne Desideriu Perczel, apoi comiȋii supremi din comitatele T rnavei mici, Treiscaune și Sibiiu, și ȋn urmă episcopul evangelic săsesc din Sibiiu, Dr. Fridr. Müller. Massa poporului o formau ciang ii veniți cu prune și sc nduri, sașii negrii și c ȋi-va unguri cocardați. Românii, cari erau pregătiți pentru sărbătorirea unui eveniment de mai mare ȋns m n tate pentru ei, și cu sașii v rȋi s'au abȋnut demonstrativ dela serbarea millenar . Desv lirea a decurs după șablonul cunoscut, ministrul Perczel ȋn vorbirea sa a accentuat ȋns m n tatea ȋlei și tradiȋiunea, ce se l g  de numele lui Arp d.

Punctul cel mai interesant din t t  serbarea a fost vorbirea patriotică a episcopului săsesc Dr. Müller, care ȋntr'adevăr prin declaraȋiunile sale a produs senzație și ȋnc  ȋn d u  ȋnșelesuri. Magiarii au rămas p c nat supriși,  r sașii v rȋi amar decepȋion ti. C teva p rȋi din vorbirea lui: Eu și sașii nu am venit aici numai din datorință, ci pentru validitarea drepturilor nóstre.... Milleniul e ca un osp t, la care mia de ani trecută e mirele,  r mia viitoare e mir s . Ȋ-mi pare rău de toȋi aceea, cari nu au voit a să prezenta la un astfel de osp t. El ȋn adevăratul patriotism nu vede numai expresiunea iubirei față de rege și patrie, ci do-rește timpul, când  menii se vor ȋnșelege pe deplin și ȋn ceea-ce privește limba, religiu-nea și originea.

D-deu să le ajute, ca să ajungă timpul când ȋmpreun  cu magiarii vor vorbi despre o singură limbă și religione națională, ba să și p rd  și conșciința originei lor, și se cre d  că-ș  au originea dela Arp d cel de pe T mpa Brașovului.

Convocare

Subșcriitorii acȋiilor ȋndrepturii comerciale ȋn ȋnșințare „Concordia” societate pe acȋii să ȋnvit  prin ac sta ȋn virtutea Ș-lui 54 al legii comerciale la adunarea ge-

Ȋn ȋiua următoare, și peste s pt m na ȋntr g  mereu a d rit acolo r nduneaua tremur nd . Ca și când ȋn fie care cias ȋ-lar fi dus o putere misterioș  acolo, sub arborele pe a cărui creng  stetea r ndunica.

O vecinică muștrare a fost ac sta pentru el, din pricina tirăniei lui, căci r ndunica mereu ȋși bocea acolo familia perdut , fericirea distrusă.

Ȋn cur nd a devenit at t de nervos, ȋnc t nu-i mai venea somnul, sau apoi ȋl mistuiau visuri oribile.

R ndunele gigantice, tot ca vulturii de mari se ȋnv rteau ȋn jurul lui și mereu ȋl pișeau cu ciocul.

Apoi cu chiote t nguicioșe, de-ȋi rupeau urechile, sburau mai departe.

Domnul Blériot chinuit p n  ȋl treceau sudori reci, tresărea ȋnșp im ntat din somn, — și r ndunelele dispăreau. Dar una r m nea totdeauna acolo, ȋnainte ochilor lui, aceea, care sgriburea pe ramura de nuc.

Ȋn fine, ca să scape de at ta tortură, și-a propus, să puște r ndunica.

ȋi-a luat pușca, și cu o agitație nerv s  eș  ȋn curte. A luat la ȋint  r ndunica, a tras de cocoș, dar pușca n'a luat foc. De trei ori după olaltă a tras asupra r nduniceii și ea tot acolo a rămas pe ramură, cu privirea muștrătoare.

neral  constituantă, care se va ȋin  ȋn Sibiiu S mb t  la 7 Novembre a. c. ȋnainte de am di la 10  re, ȋn casa institutului de credit și de economii „Albina” (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul fondatorilor.
2. Constatarea subscrierei capitalului.
3. Stabilirea statutelor societății.
4. Constituirea societății cu capital social de 200,000 coróne.
5. Alegerea comitetului de supravegħiare pe timp de un an.
6. Descărcarea fondatorilor de responsabilitate normată ȋn Ș. 152 legii comerciale.

Ȋn sensul Ș lui 155 al legii comerciale fiecare acȋie subșcriș  dă un vot, mai mult de 10 voturi ȋns  nime nu p te exercita,  r subșcriitorii pot participa la adunare s u ȋn p rșon  s u prin plenipotenȋiaȋi.

Din ședința fondatorilor „Concordiei” ȋn Sibiiu la 19 Octobrie 1896.

Ioan Hannia
președinte

Dominic Raȋiu,
notar.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Influința pădurilor asupra căderii grindinei.

(Urmare.)

Printre lucrările din alte țări, relative la aceeași cesticune, se g seș  d u , foarte importante: Un memoriu al doctorului K nzer din Prusia, care tratează despre „influența pădurilor asupra mersului furtunilor ȋn Marienwerder” memoriu care a fost prezintat la 1879 Societății de Botanică și Zoologie din Prusia occidentală; și o lucrare a inspectorului forestier Riniker din Elveția, care tratează „despre căderile grindinei și raportul lor cu starea superficială și ȋmp durit  a solului ȋn cantonul Argove” lucrare care a fost publicată ȋn 1881.

Doctorul K nzer, ȋn memoriu s u, ajunge la concluzia că nu Vistula, ci numai distribuȋiunea păturilor de pe ȋn lțimile laterale ale acestui fluviu, mai ales a pădurilor reșinoșe, au ȋnfluințat la mersul furtunilor Marienwerder.

Inspectorul Riniker, centralizând observaȋiunile personalului forestier, ajunge la mai multe concluzii, din care cele mai importante, ȋn scurt, sunt: 1) Că grindina vine mai des ȋn partea sudică a cantonului și anume acolo unde este mai puȋin ȋmp durit ; 2) că furtunile cu grindină vin mai cu seamă de la sud-vest, de la vest și de la nord-vest; 3) că acestea furtuni nu se formează ȋn c mpie de c t când după o serie de zile calde, nourii trec peste ȋn lțimi goale sau puȋin ȋmp durite, și apoi sunt opriți de v nturi contrare, desupra văilor profunde și calde; 4) că nici odată grindina nu provine din furtuni cari au trecut peste păduri de brad pline și situate pe ȋn lțimi; din contra, furtuna din 28 Iulie

1872 a ȋncetat de a arunca grindină când a trecut peste pădurea de Lenzhard, și grindina n'a reȋnceput de c t când condiȋiunile de la punctul 3 au fost din nou ȋndeplinite; alte păduri ȋnalte ȋn tot casul opresc, micșorează sau deviază asemenea furtuni; 5) zonele de grindină ȋncep la c teva sute de metri de localitatea care se găsește ȋn condiȋiunile arătate la punctul 3 ȋn din direcȋiunea v ntului, și ȋn lărgime proporȋional  cu lărgimea zonelor despădurite; 6) cr ngurile tinere cu popula-mente neregulate, nu sunt suficiente a opri un nour deja format, din contra pădurile de brad chiar ȋnguste constituiesc singure excelente barieri; etatea br deturilor capabile a ȋmpedica furtuni cu grindină nu s'a putut fixa ȋn mod sigur dar atitudine lor exercită ȋn genere o ȋnfluinț  serioș . Cr ngurile compuse situate la ȋn lțimi, av nd numeroșe rezerve și abundante l stare, par deja a prezinta, la 5—6 ani, o protecȋie contra formaȋiunii furtunilor cu grindină.

Riniker ȋși termină lucrarea ar t nd că teoria se ac rd  cu experiența spre a ne conșilia se reȋmp durim ȋn lțimi, evit nd cu totul t erile rase ȋn aceste locuri, dacă vrem să oprim ȋn viitor căderea grindinei.

(Va urma.)

Din public. *)

Mulț mit  publică.

Comitetul „Reuniunii femeilor rom ne din Sibiiu” aduce mulț mit  următorilor domni și d me, cari au binevoit să sprijin sc reuniunea prin contribuiriile domniilor:

Dela dl A. Lupașcu București 50 fl.

Cu lista d-lui Avram P. Păcurariu, protopop din Ilia dela domni și d mele: Ioan Moȋiu, jude reg. Deva 1 fl., Maria A. Păcurariu, Ilia 2 fl., Serafim Olariu, paroch, Branisca 20 cr., George Nusara, paroch Deva 1 fl., August A. Nic r , Deva 1 fl., Ioan Sniimbreanu, Deva 20 cr., Ardelean Nicodim, Deva 50 cr., Alex., Deva 1 fl. și dl Avram P. Păcurariu, protopop Ilia 1 fl. — Total 7 fl. 90 cr.

Cu lista d-lui Ioan Chit , mare proprietar București dela domni: I. Chitu 20 fr., I. Iosof, 10 fr., D. Gheanțu, 1 fr., I. C. Axentie, 5 fr., Raduțu Geblescu, 4 fr., C. Popescu, 3 fr., A. St. Geblescu, 5 fr., O. Aitter, 2 fr., V. N. Orghidau 5 fr., Ioan Clinciu, 5 fr., G. Giuvelc , adv. 5 fr., N. Galea, 5 fr., M. Popescu, 5 fr., I. Aiser, 5 fr., I. Manliu, 5 fr. — Total 84 fr.

*) Pentru cele publicate ȋn rubrica ac sta redacȋiunea nu   responsabilă.

Loterie.

S mb t , ȋn 21 Octobrie n. 1896.

Brünn: 34 26 80 36 50

R ndunicile aduc fericire!

Cuvintele aceste ȋ-sunau mereu ȋn urechi.

Totuși sosesce odată și momentul, ȋn care și ȋn cei mai necredincioși, ȋn cei mai nesimțitori se trezește conșciința.

De c nd și-a ȋngropat feciorul nu l-au mai v d t  menii. Pe față și frunțe ȋ-s'au format crețe ad nci, părul i-a ȋnc runțit, figura ȋng mfat  ȋ-s'a ȋncoviat sub greutatea loviturii ȋngrozitoare; nici ȋnnainte nu vorbea multe, dar acum a amuȋit de tot.

Pentru ce era linistea ac sta mare? De ce ascundea d mna Blériot pe bărbatul s u dinaintea lunei? S'a aflat și asta ȋn cur nd.

Un arendator al lui Blériot voia să-ȋi faca socotela cu el, și era lipsă și de preșența lui.

A pășit ȋn sală cu nevastă cu tot.

Arendatorul i-a pus ȋnainte scrisorile și l-a rugat să revadă socotelile.

Blériot ȋl ascultă cu un zimbet curios pe buze. A luat apoi un condeiu ȋn m n  și cu litere mari scrise pe document următoarele cuvinte:

„R ndunicile aduc fericire!”

A ȋnebunit!

Rinaldo.

